

DE BRABANTSE (of Tiense) VECHTER

Oorsprong - Streek

In de driehoek gevormd door de provincies BRABANT, LIMBURG en LUIK, vnl. de omgeving van TIENEN (Kumtich-Glabbeek- Oplinter- Hakendover- Waanrode- Betekom- Loksbergen- Vissenaken).

In de jaren 1977, '78 en '79 zijn enkele van de door mij gefokte hanen en hennen aldaar terecht gekomen, maar later heb ik gezien dat ze met AZIATISCHE en JAPANSE rassen gekruist werden (gele poten) en heb ik er geen meer aan liefhebbers of "hanemannen" verkocht.

Beschrijving en Standaard (volgens de Belgische Standaard)

De BRABANTSE VECHTER is een echte vechthaan waarvan de kenmerken bijna alle te vinden zijn bij de LUIKSE VECHTER, waarvan hij het algemeen voorkomen, de gestalte en de afhellende rug vertoont.

Dit ras is rustiek, levendig en verkiest de vrije uitloop.

Algemene kenmerken (verschillend van de Luikse Vechter)

Houding: rijzig, slank, zeer krachtig
Kam: enkel, getand, rood, klein bij de hen
Kop: langwerpig, sterk met eerder mager uitzicht
Snavel.....: wit - roosachtig
Oogkleur.....: oranje - rood
Borst en schouders : breed en machtig
Rug.....: afhellend
Dijen: nogal lang, sterk bevestigd
Loopbenen:: nogal lang, wit - roosachtig (met rode doorschijn
Nagels.....: wit
Gewicht.....: van de haan rond de 5 kg
Gevederte.....: alle kleurslagen worden aanvaard (maar voorkeur voor de koekoek -kleur

Wanneer werd de Brabantse Vechter vermeld ?

1. In 1884 worden 3 soorten BELGISCHE VECHTERS voorgesteld, nl. de BRUGSE, de LUIKSE en de TIENSE (uit het tijdschrift "Het Neerhof van Antwerpen" van 1 mei 1932, blz. 28.)

2. Het tijdschrift "Chasse et Pêche", jaargang 1898 blz. 507 vermeldt : "Rond 1895 wil men een onderscheid tussen de verscheidene types van de BELGISCHE VECHTERS maken en het LUIKSE in een aparte klasse plaatsen."

3. Diezelfde "Chasse de Pêche" 1897-98, blz. 167, laat weten dat "dit voorstel geen algemene goedkeuring kreeg".

4. Later is er een algehele vermenging van de 3 rassen aan gang en in 1923 besluit de BELGISCHE LANDSBOND alle BELGISCHE VECHTHANEN in één enkele klasse te verenigen, onder de benaming "BELGISCHE VECHTER".

In het dagblad VOORUIT van 12 november 1976 kon men in de rubriek "Pels en Pluim" van de Heer H. VRIELYNCK het volgende lezen :

"In het tijdschrift "Het Neerhof van Antwerpen", jaargang 1939, vonden wij een treffend artikel van keurmeester L. VANDERSNICKT terug, die op zijn manier protesteert tegen het besluit dat de LANDSBOND in 1923 trof om alle BELGISCHE VECHTHANEN in één klasse te verenigen onder de benaming BELGISCHE VECHTER.

Wij citeren :

"Met het doel meer nuteigenschappen te verkrijgen heeft de LANDSBOND de BRUGSE VECHTER samengesmolten met die van TIENEN en die van LUIK, om de grote BELGISCHE VECHTER te vormen die noodlottig genoeg een kruising zal worden van de drie voornoemde rassen en die oorspronkelijk erg verschillen in eenheid en type.

Nu men vaststelt dat de liefhebberij het weer haalt op de nutfok, zou het nodig zijn, en zulks in het belang van de bescherming van onze nationale rassen, terug verschillende klassen te openen voor de 3 variëteiten. Tegenwoordig moeten BRUGSE hanen laag, breed en horizontaal, op onze tentoonstellingen kampen met LUIKSE die hoog op poten staan en met afhellende rug. Wij zwijgen dan nog over de hennen, die, boven een groot verschil in model, de ene een enkele kam hebben en de andere een brede kam.

Dit alles houdt het streven naar een ideaal tegen. Wij zouden veel beter de ENGELSEN volgen die geen schrik hebben van in een ras steeds nieuwe types te scheppen. Hier integendeel, smelt men verschillende types samen, om er één ras mee te vormen dat aan geen enkel type beantwoordt. Men vraagt zo bv. witte nagels wanneer men goed weet dat de BRUGSE en de LUIKSE VECHTHOENDERS altijd zwarte nagels moeten hebben. De vechthoenders van TIENEN die in de vallei van de GETE gekweekt worden, hebben een neiging om "blauwachtige" (?) poten te vertonen, moeten ook verdwijnen. Wij vragen "waarom"? Deze variëteit is toch zeer karakteristiek met haar enkele kam en haar kleine ineengedrongen gestalte.....(nog enkele beschouwingen over kampen en sporen)....."

Tot daar dit bijna historisch artikel van keurmeester VANDERSNICKT.

Wij herhalen het, het dagtekent van1939....

en verder vermeldt de Heer H. VRIELYNCK :

"Thans komt het er op aan bijna volledig te herkweken, want alles is bijna dood. En heel zeker de TIENSE, maar ze kunnen nog terug opstaan."

HEN, koekoekskleur, met LUIKSE type en alle andere kenmerken die met de koekoekskleur samengaan. Deze hen werd gevonden bij een vechthoenfokker (geen tentoonstellingsdier) en is een toevalsprodukt, gekomen uit zwarte BELGISCHE VECHTERS (verder daarover meer).

Verder schrijft de Heer H; VRIELYNCK :

"De zware kampen werden uitgevochten met zware hanen, zoals BRUGSE en de NOORD-FRANSE die 5 kg wogen en die men bij de specialisten de "STAALVECHTERS" noemde, omdat hun hielen voorzien waren van lange stalen sporen.

De LUIKSE en de TIENSE VECHTER waren meer wat men noemde "SPORENVECHTERS" omdat ze voor de kampen voorzien werden met hoornachtige sporen, minder dodend, zodat een kamp hier soms wel één uur kon duren. Enkele malen wordt er nog in verre landen met BELGISCHE VECHTERS gespeeld, zoals in MEXICO en op de FILIPIJNEN. De liefhebbers hebben een eigen tijdschrift "GRIT AND STEEL" uitgegeven sedert 1899 en het verschijnt nog regelmatig in CAROLINA (U.S.A.)

8. In het weekblad "Landbouwleven" van 16 november 1979 schrijft de heer H. VRIELYNCK (nogmaals) een artikel over de pas gehouden tentoonstelling van Het Neerhof GENT (09.11.79) :

"In de loop van de avond hadden wij een levendig gesprek met verschillende mensen die met deze sport zeer begaan zijn. Terloops verwees de heer Albert HOFMAN (die juist gedaan had met keuren) naar een artikel in Landbouwleven van 5 oktober jl. blz. 6, onder de kop om ons kleinvee beter te leren kennen, waarin wij beweerden, "dat de TIENSE VECHTER zoek is". Hij weerlegde deze bewering met klem en voegde er aan toe : "de TIENSE, of nog genoemd de BRABANTSE VECHTER, heb ik hermaakt..... Ik heb er weliswaar vijf jaar aan gewerkt met kruisingen en terugkoppelingen. Maar nu is hij hier toch aanwezig." (dus op de T.T. van 9 november 1979). "Wij namen er gaarna nota van en feliciteren graag deze vooraanstaande fokker." Onder de tekst stond een tekening met de typische houding van de TIENSE VECHTER.

9. In 1979 herziet de Standaardcommissie Hoenders, Park- en Watervogels de standaard van de BELGISCHE HOENDER-RASSEN (dit voor de Europese Entente) en maakt een volledige standaard van de BRABANTSE VECHTER met de vermelding "ONDERRAS VAN DE LUIKSE VECHTER".

10. Op het keurmeesterscongres te CINEY van 15 mei 1982 besluit de Hoendercommissie (punt 2 : bespreking van de BELGISCHE VECHTER door de Heren L. VANDERSNICKT en G. STAES) :

"De toegelaten types zullen, gezien de huidige stand van zaken van het ras, tot twee worden teruggebracht : het BRUGSE en het LUIKSE type. Het type zal aangegeven worden op de beoordelingskaart. De TIENSE VECHTER blijft erkend,

maar dient als ras apart te worden ingeschreven. (Niet als onderras van de LUIKSE VECHTER)."

De genomen beslissing werd goedgekeurd door de Nationale Beheerraad in zitting van 24 juli 1982.

Hoe heb ik de Brabantse (Tiense) Vechter teruggefokt ?

1974 : Vergadering van de Kleinveebond te GEEL : projekt van dia's door de Heer Louis CORTEBEECK uit ZICHEM over verschillende vechthoenderrassen, zowel de BELGISCHE als de AZIATISCHE.

Onder de aanwezigen : Jos VLEUGELS uit OLEN, welke een vechthaan bij had die ook op de dia's voorkwam. Het was een middelmatig grote haan, LUIKS type, koekoekskleur met gouden hals- en zadelbehang, rode kopversierselen, oranje-rode ogen, witte loopbenen tenen en nagels. Bij nader toezicht ontdekte ik dat de koekoekskleur donker was, dus fokonzuiver. Het was een mooie haan, levendig, met een goede stelling.

1975 : J. VLEUGELS koppelt die gouden koekoekshaan aan een vlotte, slanke, middelgrote haan, bankiva-type, patrijskleur.

Daaruit komt 1 donkere koekoek hen (dus fokzuiver), iets kleiner dan middelgroot, slank, nogal hoog opgericht (ook de staart), rode kopversierselen, oranje-rode ogen, witte snavel loopbenen tenen en nagels.

1976 : Akkoord met L. CORTEBEECK en J. VLEUGELS gemaakt om daaruit te trachten de TIENSE VECHTER te fokken en de hen komt bij mij terecht. Zij wordt gekoppeld aan een grote BELGISCHE VECHTER van het LUIKSE TYPE (van 1973), zwart roodhalsig (van ongeveer 5 kg). Enkele eieren worden gelegd, gaan de broedkast in en de hen gaat terug naar J. VLEUGELS.

22 JUNI 1976 : enkele kuikens komen uit waarvan er een drietal sterven en de andere twee wel opgroeien, maar blijven hangen, en die worden dan maar weggewerkt.

In het najaar met J. VLEUGELS op zoek en die vindt te WAANRODE tussen een 100-tal vechters (zwart, LUIKS type) een tamelijk forse koekoek vechthen van het LUIKSE type, met alle verdere kenmerken eigen aan de koekoekskleur en ongeveer 3 kg wegend. Een toevalsprodukt.....

1977 Eerst en vooral merken we op dat :

- koekoekhenen zijn steeds donkerkoekoek (dus altijd fokzuiver).

- koekoekhanen kunnen donkerkoekoek zijn (dan zijn ze fokonzuiver), of ze kunnen licht koekoek zijn (dan zijn ze fokzuiver).

De koekoek hen wordt gekoppeld aan de zwart-rode haan van 1973 en uit enige eieren komen er : 2 donkere KK hanen (XB-X) en 3 zwarte henen (X-Y).

maar dient als ras apart te worden ingeschreven. (Niet als onderras van de LUIKSE VECHTER)."

De genomen beslissing werd goedgekeurd door de Nationale Beheerraad in zitting van 24 juli 1982.

Hoe heb ik de Brabantse (Tiense) Vechter teruggefokt ?

1974 : Vergadering van de Kleinveebond te GEEL : projekt van dia's door de Heer Louis CORTEBEECK uit ZICHEM over verschillende vechthoenderrassen, zowel de BELGISCHE als de AZIATISCHE.

Onder de aanwezigen : Jos VLEUGELS uit OLEN, welke een vechthaan bij had die ook op de dia's voorkwam. Het was een middelmatig grote haan, LUIKS type, koekoekskleur met gouden hals- en zadelbehang, rode kopversierselen, oranje-rode ogen, witte loopbenen tenen en nagels. Bij nader toezicht ontdekte ik dat de koekoekskleur donker was, dus fokonzuiver. Het was een mooie haan, levendig, met een goede stelling.

1975 : J. VLEUGELS koppelt die gouden koekoekshaan aan een vlotte, slanke, middelgrote haan, bankiva-type, patrijskleur.

Daaruit komt 1 donkere koekoek hen (dus fokzuiver), iets kleiner dan middelgroot, slank, nogal hoog opgericht (ook de staart), rode kopversierselen, oranje-rode ogen, witte snavel loopbenen tenen en nagels.

1976 : Akkoord met L. CORTEBEECK en J. VLEUGELS gemaakt om daaruit te trachten de TIENSE VECHTER te fokken en de hen komt bij mij terecht. Zij wordt gekoppeld aan een grote BELGISCHE VECHTER van het LUIKSE TYPE (van 1973), zwart roodhalsig (van ongeveer 5 kg). Enkele eieren worden gelegd, gaan de broedkast in en de hen gaat terug naar J. VLEUGELS.

22 JUNI 1976 : enkele kuikens komen uit waarvan er een drietal sterven en de andere twee wel opgroeien, maar blijven hangen, en die worden dan maar weggewerkt.

In het najaar met J. VLEUGELS op zoek en die vindt te WAANRODE tussen een 100-tal vechters (zwart, LUIKS type) een tamelijk forse koekoek vechthen van het LUIKSE type, met alle verdere kenmerken eigen aan de koekoekskleur en ongeveer 3 kg wegend. Een toevalsprodukt.....

1977 Eerst en vooral merken we op dat :

- koekoekhenen zijn steeds donkerkoekoek (dus altijd fokzuiver).

- koekoekhanen kunnen donkerkoekoek zijn (dan zijn ze fokonzuiver), of ze kunnen licht koekoek zijn (dan zijn ze fokzuiver).

De koekoek hen wordt gekoppeld aan de zwart-rode haan van 1973 en uit enige eieren komen er : 2 donkere KK hanen (XB-X) en 3 zwarte henen (X-Y).

Na selectie blijft er 1 donkere KK haan over (77-1727); en de KK hen uit WAANRODE wordt door L. CORTEBEECK teruggehaald. Rest me alleen dus de donkere KK haan (XB-X) (77-1727).

1978 : Deze donkere KK haan (77-1727) krijgt gouden sierveren in hals, rug en zadel. Hij wordt aan een grote goudhalsig zwarte hen van het LUIKSE type gekoppeld. (gewicht haan : +/- 4 kg, gewicht hen : +/- 3 kg). Uit 8 eieren :

- 2 donkere KK hanen (XB-X)
- 2 donkere KK hennen (XB-Y)
- 3 zwarte hennen (X-Y) en 1 kuiken dood in het ei.

Na selectie bleef er over :

- 1 donkere KK haan (XB-X) - 78-14669, hij is dus fokonzuiver.
- 2 donkere KK hennen (XB-Y) - 78-11817 en 78-12619, die zijn fokzuiver.

1979 : Van dit laatste trio werden 7 eieren uitgebroed met als resultaat :

- 1 lichte KK haan (dus fokzuiver) (XB-XB) 79-2021
- 1 donkere KK haan (fokonzuiver) (XB-X) 79-2023
- 2 donkere KK hennen (XB-Y)
- 2 zwarte hennen (X-Y)
- 1 zwarte haan (X-X)

De lichte KK haan wordt gehouden voor de fok van 1980.

1980 : De koppeling gebeurt met de lichte KK haan (79-2021) en de 2 donkere KK hennen (78-11817 en 78-12619) en die geven uit 7 eieren op 30 juni 1980 :

- 2 lichte KK hanen (XB-XB) (80-2609 en 80-2610)
- 4 donkere KK hennen (XB-Y) waarvan 2 geringd nl 80-1392 en 80-1394.

Dus alle 6 de dieren zijn fokzuiver (1 ei was onbevruucht).

Op 24 juni 1980 valt de oude lichte KK haan (79-2021) dood door dilatatie van de rechterkant van het hart, als gevolg van een woedeaanval. Gelukkig was de bevruchting gebeurd en had ik de hierboven vermelde opvolgers. Ondertussen zijn de vroegere vermelde fokonzuivere KK hanen (78-14669 en 79-2023) op een morgen bij elkaar geraakt en heb ik ze, nog een weinig reutelend, dus stervend naast elkaar gevonden, vol bloed en pikletsels.

Aldus was ik ineens al mijn oude fokhanen kwijt. De gelukkige broeduitkomst van 30 juni 1980 heeft mij gered.

1981 : De lichte KK haan (fokzuiver) (80-2609) met de 2 donkere KK hennen (78-11817 en 78-12619) geven :

- 1 lichte KKW haan (fokzuiver) (XB-XB) 81-2142.
- 5 donkere KK hennen (fokzuiver) (XB-Y)

1982 : De lichte KK haan (80-2609) met 2 donkere KK hennen (80-1392 en 80-1394) geven 4 donkere hennen.

1983 : Een lekkende etherkapsule, welke de thermostaat van de broedkast regelt, veroorzaakt op een nacht dampen, met

als resultaat dat het ganse broedsel van dit jaar teniet
gegaan is.

In augustus blijven er na selectie en na slachting van de
lichte KK haan 81-2142 (wegens gespleten bovensnavel) nog
over :

- 1 lichte (fokzuivere) KK haan 80-2609 (XB-XB)
- 3 donkere (fokzuivere) KK hennen 81-2616, 82-313 en 82-314 (XB-Y).

Waar en wanneer werd de Brabantse Vechter
tentoonsteld ?

- 20 oktober 1978 : Essen, Provinciale TT Kempenland
- 11 november 1978 : Gent, TT van "Het Neerhof Gent"
- 26 januari 1979 : Essen, Nationale TT, Kleinveebond
Kempenland
- 7 april 1979 : Geel, TT Kleinveebond Geel
- 11 november 1979 : Gent, TT van "Het Neerhof Gent"
- 25 november 1979 : Borgerhout, TT Kleinveebond
- 29 maart 1980 : Geel, TT Kleinveebond Geel
- 29 november 1980 : Borgerhout, TT kleinveebond
- 27 februari 1981 : Brussel, propaganda TT op de Heyzel door
Prov. Verbond Antwerpen.
- 28 november 1981 : Amsterdam, Europese TT (Savoia)
- 1982 : nergens
- 16 november 1983 : Essen, provinciale TT, Kleinveebond
Kempenland

Enkele nabeschouwingen

1. Belangstelling voor dit ras ? Heel weinig, omzeggens
"NIETS".

Uitgenomen op de TT te Geel en Brussel. Niet van de fok-
kers, wel vanwege de hanemannen voor het spel. Ook be-
langstelling op de Europese TT te Amsterdam vanwege de
duitse fokkers en de Heer C. AALBERS, all round keurmeester
en voorzitter van de Keurmeesterssectie. Hij heeft ze
tevens vermeld in een artikel over BELGISCHE VECHTHOENDERS
in het tijdschrift AVICULTURA.

2. Op 2 februari 1980 werden ze door de Heren L. VANDER-
SNICKT en G. STAES (hoenderkeurmeesters) besproken op de
vergadering van de BELGISCHE VECHTSCUB (er was 1 fokzui-
vere KK haan, 1 fokonzuivere KK haan en 1 fokzuivere KK hen
ingekooïd). Maar na de toelichting van beide keurmeesters
was het ook alles en geen vraag werd gesteld.

3. De deelname aan tentoonstellingen werd nogal beperkt
omdat de dieren telkens nogal laat in het seizoen in de rui
vallen en dus niet in tentoonstellingskonditie verkeerden.

4. Het opfokken werd beperkt door de te kleine beschikbare

ruimte en het klein aantal geselecteerde dieren.

De geschreven tekst is erg uitgebreid geworden en lijkt wel op de geschiedenis van de ervaring van een fokker die een BELGISCH ras wilde doen heropleven, maar er alleen mee blijft zitten.

Voor mij persoonlijk was het zeer leerrijk en met veel tengeslagen, ziektes, uitschakelen van niet geschikte dieren en door een welbepaalde voedselverstrekking en volharing heb ik de voldoening iets verwezenlijkt te hebben, alle kritiek ten spijt, alsmede zekere afbraak.....

door Albert HOFMAN